

Не-втрачене

НАДІЙКА ГЕРБІШ

31 СЕРПНЯ 2022

Rim M

Кілька днів до великої війни я на повторі слухала пісню Ендрю Пітерсона «The Ballad of Jody Baxter». Це переспів книжки Марджорі Кіннан Роулінґс, англійську назву якої — «The Yearling» — українською можна було би перекласти і як «Однорічка», і як «Юнак». У цій грі слів — один із ключів історії, у якій ідеться про дванадцятирічного хлопчика, який потоваришував із диким оленятком-однорічкою: усе в них спочатку дуже добре, але потім оленятко помирає. Так закінчується дитинство хлопчика: він стає юнаком, але дитячий біль залишається з ним назавжди. Хлопець повертається до таємного джерела, де колись давно зробив малесенький водяний млин і пережив справжнє зачудування. Того першого млина вже

нема, тож він робить новий із листя карликової пальми. Йому вдається. Але цього разу він не відчуває нічого.

У книжці той пасаж закінчується словами хлопцевого батька. Він каже синові, що мріяв, аби життя малого було легким — легшим, ніж у нього самого. Він тішився, коли син бавився з оленятком, бо це приносило хлопчику радість і позбавляло його самотності. «Але людина все самотня», — додає батько. І єдине, що вона може з тим зробити, — це прийняти свою долю і йти далі. У пісні рефреном повторюються слова: «І це було добре, добре, добре, / але цього більше нема, нема, нема, / є тільки хлоп'я, загублене в лісах у пошуках оленятка». Оленятка, дитинства, невинності, зачудування, безборонної радості. Або — як у нас — довоєнності.

Нас усіх змінила і далі змінює війна. Війна — це трагедія. І хай скільки хтось намагається відшукати в ній щось добре, якийсь потенціал для змужніння, росту, позитивних змін, об'єднання Заходу, поширення демократичних цінностей, усі ці пошуки, якщо вони чесні, приречені на поразку. Успішні пошуки доброго у війні означають хіба нещирість, черствість і тріумфалізм. Бо війна — це трагедія. Усе те добре, що досі з нами або має потенцію відбутися, принесла не війна. Усе, що добре, проростає із опору, із нашої відмови здаватися, із нашої відповіді на трагедію війни. І все те добре однаково позначене для нас смутком і болем: маленький водяний млин лопотить, життя триває, попереду — дорослішання, але улюбленого оленятка більше нема і воно не повернеться.

Коли ми вибираємо чинити опір злу, життя перемагає.

Навіть коли ми переможемо у війні, нам болітиме пам'ять про трагедію Маріуполя, Бучі, Щастя. Колись ми знову навчимося сміятися, хоч зараз навіть сама думка про це звучить жорстоко. Але той сміх більше ніколи не буде цілком легким і безтурботним, як колись. Пам'ять про біль залишиться назавжди — але, може, якраз вона дасть нам надію.

Бо, усвідомивши трагедію, ми відповідаємо опором і витривалістю. Усвідомивши біль і вразливість, стаємо відкритими на зцілення. Усвідомивши крихкість життя, наважуємося любити беззастережно.

«Єдиним правдивим цілителем, — писав колись отець Генрі Ноуен, — є цілитель зранений». Ендрю Пітерсон у пісні «Always Good» втворює йому на свій спосіб: «Цей біль наближає мене [до Тебе, Боже] сильніше, аніж наблизилася б радість».

Бо ніщо не є втраченим назавжди.

Іванка Димид, мама загиблого Артемія Димида, яка співала колискову і «Христос воскрес» над труною сина, недавно сказала в інтерв'ю Мирославі Ільто: «Якщо ми віримо у воскресіння Христа, то маємо вірити у воскресіння наших дітей». Саме воскресіння Христа засвідчує нам, що ми живемо не «в моменті», а в тягlostі великої історії, яка почалася, триває і вже має переможне завершення. Водночас страждання і смерть Христа нагадують, що засвідчена вічністю перемога тут, на землі, народжується і стверджується в найболючіший, найправдивіший спосіб. Віра в прийдешню славу небес не позбавляє нікого з нас теперішнього земного болю.

Іванка подарувала мені коштовність: образ, який намалювала на творчому вечорі у пам'ять за Артемієм під час промови Мирослава Мариновича. На тому образі заплакана Марія тримає на руках малого, кучерявого, такого лагідного Ісуса. У Його ручці — різдвяна зірка. На вінці Марії написано: «Випростатись». Іншими словами — не полишати надії. Або ж, як сказав батько дванадцятирічного хлопчика, який уперше спізнав втрату того, кого любив: прийняти свій біль і не переставати йти.

Христос — воскрес. Жодна з наших втрат не остаточна. Коли ми вибираємо чинити опір злу, життя перемагає. І хоч ніщо не болить нам більше, ніж любов у час непевності і загроз, тільки люблячи до кінця, ми зустрічаємося із невігладним, присутнім у нашій історії Богом, який бачив Нафанаїла під фіговим деревом, засмученого хлопчика — із пальмовим водяним млином у лісі, а мене — щоразу, коли я плачу й запитую (десь так само, мабуть, як Ісус Петра): «Боже, чи справді Ти мене сьогодні любиш?»

Текст створено за підтримки проєкту Оксфордського університету «Нові горизонти науки й релігії у Східній Європі», профінансованого фондом Джона Темплтона (The John Templeton Foundation). Думки, висловлені в тексті, належать авторові й не обов'язково збігаються з поглядами фонду.

The creation of this text was supported by the University of Oxford project 'New Horizons for Science and Religion in Central and Eastern Europe' funded by the John Templeton Foundation. The opinions expressed in the publication are those of the author(s) and do not necessarily reflect the view of the John Templeton Foundation.

Warning: count(): Parameter must be an array or an object that implements Countable in
/home/kairosbo/verbum.com.ua/www/wp-includes/post-template.php on line **284**